

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 26. Czerwca V. S. ROKU 1809.

S. PETERSBURG V. S. d. 15 czerwca.

W ogłoszonej liście otrzymujących nadgrody namięnościwsze za wojnę szwedzką, znajduje się oprócz wodzów nader wielu Półkowników, majorów, kapitanów i drugich officerów. Między innemi dano półkownikowi Turczaninowi order św. Jerzego 4 klasy. GMM. Sazonowi, Borozdinowi i Aderkassowi oświadczone ukontentowanie najwyższe przez odezwy ministra wojny: Jeweliczowi półkownikowi znak diamentowy orderu św. Anny 2 kl: półkownikowi Pyszniickiemu szpadę złotą z napisem, za waleczność: GL. grafowi Kamińskiemu 2 or. św. Alexandra newskiego: półkownikowi Wadkowskiemu order św. Jerzego 3ciej kl: podpółkownikowi Somowowi szpadę złotą z napisem za waleczność: półkownikowi Pattowi order św. Anny 2 klasy: GM. Rachmanowi or św. Anny 1 kl: półkownikowi Potemkinowi order św. Włodzimierza 5go stopnia: por: Godlewskiemu 3mu i podpor: Sierputowskiemu order św. Anny 3ciej kl: GL. Konowincynowi order św. Jerzego 3 klasy; GM. Tuczowskiemu 3mu najwyższe ukontentowanie przez wojennego ministra, półkownikowi graffowi Jeweliczowi 4mu order św. Jerzego 4 kl, i wyższą rangę: półkownikowi Anzelmowi najwyższe ukontentowanie: głównemu doktorowi sztabu siewiet. Enholmowi najwyższe ukontentowanie przez wojennego ministra i brylantowy pierścień: półkownikowi Gobreucowi order św. Jerzego 4 kl: półkownikowi Pyszniickiemu dzierżawę: pół: Bibikowi order św. Anny 2 kl, pół: Jagodinowi 2 order św. Włodzimierza 4go stopnia: pół: Hergrosowi order św. Włodzimierza 4go stop: pół: Włastawowi order św. Jerzego 3ciej klasy.

SZTOKOLM d. 8 czerwca. Dnia 5 Stany królestwa na sejm zgromadzone przyjęły konstytucyą z niejakimi odmianami; potem prosily X. Regenta ażeby przyiósł berło i koronę: d. 5 zjechały się do Xcia i ponowiły tę prośbę. D. 6 zebrały się do sali i wynurzyły życzenia swoje: X. Regent dał poznać w odpowiedzi iż zasiądzie na tronie przy konstytucyi; azatym z tronu powitał stany tkliwą mową zapewniając narodowi swoją przychylność. Uważają że Gustaw 1 tegoż dnia 6 przyiósł koronę. D. 7 zaprzysięgano na wierność. Ogłoszono także zrzeczenie tronu przez Gustawa 4 d. 29 marca w Gripsholm podpisane w tych słowach „W Imię przenajświętszej trójcy. My Gustaw Adolf, z łaski bożej król Gotski wendenski szwedzki, Xże sleswicki holsztyński i. t. d. oznajmujemy: kiedy przed 17 laty obwołani byliśmy królem, oraz odziedziczyliśmy tron zakrwawiony ukochanego i czci godnego oycy naszego, staraliśmy się utrzymać to dawne królestwo

wolnem niepodległym wszcześnie i sławie—Lecz kiedy teraz przekonaliśmy się że niemożemy ziszczyć tego powołania, ani utrzymać pokoju i porządku, poczytuujemy za świętą powinność złożyć naszą godność królewską z dobrej woli bez żadnego musu, a resztę dni życia naszego poświęcić ku chwale Boga. Życzymy wszystkim naszym poddanym wszelkiej łaski i błogosławieństwa najwyższego. Lękajcie się Boga i szanujcie Króla „Zatym nowy Król Karol 13 wydał do narodu odezwę następnej treści. Wyrokiem Opatrzności i wyborem stanów państwa zostałem królem szwedzkim; wsparty oświeceniem weteranów, i dzielnością młodzieży szwedzkiej; mam nadzieję osiągnięcia pomyślny przyszłości. Chcemy iako oycie namięnościwiej i naysprawiedliwiej rządzić, aż wiekiem nachylony do grobu, przeniosę się do mieszkania spokojności wiecznej, zarobiwszy pierwiej na błogosławieństwo wasze—Baron Essen ma być przeznaczony na ważne poselstwo. Kontr admirał Cederstrom ma z flotą galerną od 120 statków zasłaniać brzegi wschodnie królestwa. Baron Lagerbilke jest kanclelerzem. Sławny General Tibell został Prezydentem Akademii umiejętności.

Rząd szwedzki wydał rozkazy ażeby wszędzie poważano flagę, i nigdzie niechwyłano statków norweskich i wzajemnie duńczykowie zakazali ażeby zabrane szwedom okręty chowały się pilnie z całym ładunkiem bez żadnej straty właścicielowi aż do późniejszego urządzenia—Kiedy Szill wpadł był do Stralsundu rząd szwedzki oświadczył się przeciwko temu gwałtowi, i ostrzegł mieszkańców ażeby niełączyli się z jego korpusem—Anglicy krążyć zaczynaia w znaczny sile po morzu bałtyckim: wyspy Rigen nieatakowali lecz osadzili wyspę duńską Anholt: poseł angielski Merry udał się do Anglii. Pracują w Karlskronie nad utwierdzeniem tego miasta i portu przeciwko wszelkim wypadkom—Gustaw 4ty, podług wyrazów paryskiej gazety, Publiciste, przepędza godziny na modlitwie i czyta pismo święte; czasami tylko rzuci okiem na gazety.

WIEN d. 15 czerwca. Dotąd nie ważnego między dwoma wielkimi wojskami niezaszło: stoia na przeciwko sobie dunajem podzielone. Jutro rocznica pamiętnego zwycięstwa pod marengo: roku 1800 d. 14 czerwca Napoleon, na ten czas konsul 13ty, dzwignął nachylone do upadku interessa francuzkie, w dniu tym iednym pogromił wielkie siły cesarskie i całe wlochy odzyskał, niszcząc wszystkie owoce przeszłej kampanii. Rozumiejąc AX. Karol że Napoleon zechce użyć tego dnia sobie sprzyjającego, gotuje się do bitwy, uczynił już

rozporządzenia potrzebne do odparcia ataku wychodzących z dunaju francuzow. Inżynierowie francuzcy zdejmowali z wieży S. Stefana plan okolic dunaju na prawym rzeki brzegu; w czasie ich godzinney roboty żaden szelst nie był słyszany; bo wstrzymano nawet zegary i dzwony ucichły; co ułożyli, tajemnica; czynią się przygotowania do przeprawy pod Ebersdorf, Tabor i Nusdorf: wielkie kotwice sprowadzono dla utwierdzenia mostow. Dnia tego wiele sławnych wodzow francuzkich poległo na południu i północy: nieodżałowany G. Desaix rozwiązujący życiem swoim szalę zachwianą zwycięstwa przypomina wszystkim powinność żołnierza. Lecz nie można z pewnością rachować, iżby Napoleon więcej polegał na dniu 14tym aniżeli na okolicznościach. Przed tym czasem stoczył bitwę pod Eslingen i niewyrachowaną klęskę zadał cesarskim; którzy d. 22 maja zgineliby bez powstania, gdyby dunaj nie ratował: w tej bitwie Mar: Lannes śmiertelną ranę odniósł; kiedy iedną nogę upiłowano; chciał drugą zachować, zdruzgotane kości zapalenie sprawiły: cierpiąc niezmierne bole wołał i płakał że musiał się rozstawać z Imperatorem: Napoleon uprzedzony od lekarzow pogroził iż iego odwiedzać nie będzie, jeżeliby nie przestał troszczyć się: d. 31 maja umarł ten wódz sławny; z wielu kampanii pod Napoleonem odbytych: potoczyły się Imperatorowi na nowo łyzy, które wylał w dzień rany odniesionej. Zawsze prowadził straż przednią armii, dla której torował drogę do zwycięstw: on pierwszy przez niebotyczne Alpy spuścił się na równiny włoskie roku 1800. Tegoż d. 31 maja umarł najsławniejszy wiekour naszych artysta Jan Haydn, roku 1750 we wsi Rohrau w Austrii narodzony, w 79 roku wieku swego. Tegoż dnia skończył życie Szill w Stralundzie zabity.

Prezydent rządu miasta Graf Bissingen wydał odezwę do obywatelow zapowiadając iż są przedsięwzięte środki pewne dla dostarczenia miastu potrzebney ilości mąki i mięsa, że mieszkańcy ufać powinni troskliwości rządowej i spokojnie zachować się znosząc cierpliwie zło przemieniające dla uniknienia klęsk gorszych: w czasie bitwy d. 22 francuzi trzymali straż tylko u bram i po wałach; po wszystkich zaś placach sami obywatele służbę czynili. Gmachy publiczne prawie wszystkie są przemienione w szpitale: armia francuzka niepoślednią ma ztąd wygodę iż łatwo rannych ulokować i opatrzyć może. AX. Karol wysłał swoich rannych, których na kilkanaście tysięcy liczy, do Brin, Ołomuńca, Prezburga i innych miasteczek; niedostatku żywności doświadczają cesarscy, Czechy, kray mało żyźny wszystko dostarczać muszą z Morawią: Węgry niemają zręczności dowodzić, tym barziej gdy na prawym brzegu francuzi panują aż za Neusidel, Edenburg i Gerc. W tej stronie od 8 dni ciągle zachodzą gonitwy: tam pod Petronel ma się znajdować część armii austriackiej. Rozbrajają teraz wszystkie milicje Styryi, Karyntii Karnioli i Austrii: włosi odzyskali Capodistria. Trzy połączone armie dalmacka, włoska i Napoleona wynosić teraz mają, oprócz sprzymierzeńcow ligi, 200 t. ludzi: w krótkce nastąpić musi konieczne rozwiązanie losu stron woju-

jących. Mar: Lefebre stoi z dywizją bawarską X. Ludwika w Lintz, naprzeciwko G. Kolowrat, wirtembercykowie pilnują brzegow dunaju aż do stolicy: Vice król z armią włoską zdaie się grozić całym węgrow, dokąd już ze swemi siłami wkroczył. Tym czasem papiery nasze upadają, i lękać się trzeba rewolucyi: Napoleonsdory pokazały się w niemczech i barzo są szukanę; za każdą sztukę placą 11 ryńskich gotowizną i 40 graycarow. Główna kwatera ciągle iest w Ebersdorf o 2 mile od naszego miasta na prawym brzegu.

Postanowiono koniecznie wytępić rokoszanow tyrolskich: zwrócony zatym iest z marszu do wielkiego woyska G. Wrede z dywizją bawarską; G. Beaumont z 15 t. brzegiem rzeki Lech pójdzie; Król wirtemberski ze stolicy swojej wyiechał zbliżając się ku Lindau na czele zebraney siły, Badeńczykowie na wozach ku Bodensec poiechali, G. Deroi z dywizją swoją przez Kufszteyn ma wtargnąć: G. Rivaud prowadzi 15 t. od rezerwy Xcia Valmy w tę stronę: piękny i może iedyny regiment strzelcow konnych xięstwa bergskiego przybył do Auszpurga: straszna zemsta czeka tych, którzy niechcieli korzystać z przebaczenia Imperatora—Auszpurg dostatecznie iest uzbroiony przez niezmordowaną pracę i staranie G. Moulin: okopy są w należytych stanie; szluzę tak urządzone, iż łatwo fosy i część okolicy zalaną bydy może: gospodarka wszakże obozowa do Lintz przenosi się; wyprowadzono tam działa, które wały auszpurskie osadzały. Utwierdzają teraz francuzi miasta Lintz, Passau i Oberhaus nad dunajem leżące dla zabezpieczenia wzdłuż tej rzeki potrzebney komunikacyi—Na prawym brzegu Renu od Menu aż do Wesel zbierają się znaczne siły: M. Kellerman organizuje ze francyi nadciągające bataliony rezerwowe i nowozaciężnych; Król westfalski zgromadza swoje siły; G. Gratien z hollendrami od Stralundu w te strony naciąga, i już d. 17 przez Brunswik przeciągnęli GG. Gratien, Reubel, i Hasselt z 5 t. kompanie strzelcow i grenadierow z gwardyi narodowej nadciągają mają; już d. 7 600 ludzi przyysć miało do Wesel. Hieronim Napoleon iest komendantem armii ertfurtskiej.

KROLEWIEC d. 26 czerwca. Między odebranemi wiadomościami z Offen, Pragi, Hamburga, Berlina, zasługują na uwagę szczegulną szwajcarskie; kray ten w Europie ieden prawie cieszy się obojętnością: ważna iest odezwa G. Watteville, którą tu kładniemy „Oycyzna, pisze on, wezwala nas do broni dla utrzymania obojętności i ustalenia pokoju, którego nam opatrność użycza z przeniesieniem nas nad inne narody: takie nasze przeznaczenie. Szwajcary niechcą wojny; pragną pokoju; narażać się nie będą sąsiadom, ani zniosą obrazy z ich strony. Nie słuchajcie ludzi złośliwych i złe wam życzących; ufajcie naczelnikom; bądźcie wiernemi chorągwiom, dopełnajte rozkazow gorliwie i chętnie. Zold wasz wystarczyć powinien; nieuwodźcie się większym: życie w iedności między sobą i w zgodzie z bezbronnemi obywatelami. Chociaż religia ięzyk i zwyczaj was różnią, lecz pamiętajcie żeście Szwajcary synowie iedney oycyzny przeznaczeni do niepodległości i honoru. Przenikniony temi

prawdami na wezwanie seymu obeymuie powtórnie dowodztwo naczelné woysk szwajcarskich. Przekonany iestem iż wy dobrym postępowaniem pełnem ufności dopomożecie mnie dopełniać obowiązkow naszych; chcę bydź godnym szwajcarskiego imienia, i zapowiadam iż surowie karać będę wszelkie nieposłuszeństwo i nieporządek; nayostrzeyszą karność zachowam. Przyiaciele i towarzysze moi! Dziś albo nigdy, niech się Szwajcary pokażą godnemi tego nazwiska. Teraz dowieść rzeczywiście powinni, iż są zagrzani duchem przodkow swoich; wielką prawdą, że ich potęga gruntuie się na ich iedności, wszystkich ma przeniknąć. Jeżeli te są wasze skłonności, Bóg przodkow waszych mieć będzie opiekę nad wami i nad wnukami waszemi. Następcy wasi kosztuiąc owocow waszey wierności i waszego poświęcenia się, błogosławić was będą „Głoszą iż G. Vatevil ma pod swoją komendą 15 t. szwajcarow gotowych bronić swoiey niepodległości, którą przodkowie krwią okupili. Nieprzystępne skały, góry i przepasce były ich schronieniem. Kray ubogi na skarby, lecz bogaty w mężnych ludzi.

G. Amende z 10 t. cesarskich opanowawszy Drezno, i rozproszywszy małe oddziały sasow ruszył wraz do Lipska, gdzie Król saski od początku wojny mieszkał. D. 17 iuż austriacy weszli podobno do tego miasta; to pewna że Fryderyk august z całą familią xiażał saskich przybył dnia 14 do Gotha miasta niedaleko Hassyi położonego, ztamtąd udał się do Eysenach. Z tym korpušem nastąpił drugi równey siły pod G. Klenau, tak że dziś liczą korpus austriakow przeszło 18 t. w Saxonii. X. Lobkowicz iest komendantem Drezna; G. Beilmeck iest intendentem; on ma obiać wszystkie kassy królewskie. Sasi cofneli się ku Altenburg—Podług pism frankońskich austriacy wkroczyli do tego kraju i iuż niektóre powiaty osadzili; przedrzeć się nawet mieli aż do Bareuth; w Norymberdze spodziewali się widzieć tych gości; mówią także o innym korpusie, który z okolic Eger ma wtargnąć do Palatynatu wyższego. Przytym woysku ma się znaydywać Xże Orange, X. Brunswicki Oels z legionem czarnym i Elektor haski z ochotnikami, których własnym kosztem zaciągnął. W tej stronie dowodzi G. Radzieiowicz, z korpusem podobneyże liczby, iaki iest w Saxonii. Oba wodzowie wydają odezwy zapraszające do sprzyiania Cesarzowi. Słychać że Xże Oels przyszedł do Halli—Hieronim Napoleon przedawać kazał dobra skonfiskowane tych mniszek, które utrzymywały korespondencyą ze Szteynem, oraz majątki wszelkie skasowanego zakonu krzyżakow: przychod z tego źródła ma bydź obrócony na wydatki nadzwyczajne. Hollendrowie prowadzą 500 ieńcow z korpusu Szilla do Westfalii, i sami s pospiechem na wozach iadą. słychać iż woyska tego narodu mają bydź nieukontentowane—Król nasz chcąc ułatwić drogę towarom osadowym i wschodnim, ogłosił one wolnemi od cla i wszelkiey opłaty na Elbie i Odrze. Niewiadomo kiedy pojedzie do Berlina, nawet iuż o tej podróży i mówić przestano.

Arcy Xiaże Jan dowodzący armią włoską zmuszony okolicznościami ustąpić do węgier niemógł się połączyć z AX. Karolem iiego

głównym woyskiem przez Prezburg s przyczyny błot i drog niewygodnych w tej stronie, lecz pewnie ma się połączyć przez Komorrę 18 mil niżej Prezburga, co miało nastąpić przed d. 15 czerwca. Przybywaią zatym austriakom nowe siły; po bitwie d. 22 nabrali odwagi i ducha wojennego; dziś na takim są stopniu iak byli przed rozpoczęciem kampanii: Generalisimus ma nieograniczone zaufanie: klęsk w Bawaryi zadanych Xże Ludwik iest przyczyną. Spodziewaią się Austriacy d. 14 walney rozprawy; wystąpiła iuż piechota, artylerya, i iazda czekająca w gotowości nieprzyaciela—G. Bianchi dowodzący na przeciw Prezburga dobrze się popisał odpierając od wsi i szanćow Mar: Davoust; niemógł wszakże przeszkodzić bombardowaniu miasta; ani iednym wystrzałem nieodpowiedział; niemógł tylko pogardzić wojną, przeciwko bezbronnym mieszkańcom przedsięwziętą. Forpoczty francuzkie zachodzą aż do Altenburga, i Raab; milicya węgierska przyzwyczaiła się do czynienia służby—G. Kollowrat dowodzący na lewym brzegu dunaju naprzeciw Linc okopał się podobnie iak bawarczykowie z drugiej strony po uszy—Mar: Lefebvre d. 5 odbył wielką paradę na prawym brzegu; rozdawał ozdoby legionu honorowego zasłużonym, pozdrawiał i uściśkał każdego poufale, i za rękę prowadził: między innemi powiedział: „Rozważcie wagę dnia tego, w którym zostaiecie kawalerami honoru i waleczności; pomyślcie że wam rękę podaie człowiek który przez karność i męstwo we 150 bitwach okazane z unterofficera został marszałkiem Francyi. Bądźcie mężni i waleczni. Król wasz otworzył wam pole podobne „Po rozdzieleniu ozdób honorowych dały się słyszeć odgłosy radośne; potym wszyscy ozdobieni znakami dystynkcyi iedli wieczerzę z X. Ludwikiem następcą tronu u Mar: Lefebvre—AX. Karol chcąc nagrodzić waleczniejszych przeznaczył dla 5 korpusow swego woyska po 4 złote i 5 srebrnych medallow. GM. Lichtensteyn Weysenwolf i 3 innych zostali generał leytenantami. FML. Lusignan i Lindenau, o których gloszono że mają bydź sądzeni, od służby są oddaleni; G. Vogelsang uwolniony z pensyą 4 t. ryńskich. G Rottermund obeymuie dowodztwo w Krakowie; G. Mesco dowodzić ma insurrekcyą węgierską; GG. Motzen i Clary mają obieżdzać woyska odwodowe i przyspieszać posiłki dla iazdy—W Pradze 5 nowych batalionow milicyi otrzymało chorągwie—Podług prywatnych wiadomości między tłumami rannych w Wiedniu ulokowanych nie ma ani iednego cesarskiego—G. Braun organizuje pod Penzing na nowo iazdę frncuzką, która niezwyčajnie wiele ucierpiała.

LONDYN d. 11 czerwca z papierow francuzkich. Eskadra z 5 okrętow i iedney fregaty złożona, wysłana na szukanie eskadry francuzkiey Orient, po darémném krążeniu wytrzymawszy straszne burze powróciła do Plymouth. Z Kadix i Gibraltaru zawinęło do Falmouth 40 żaglow. Do Kork 25 statkow popłynęło dla przeniesienia woysk naszych do Portugalii. Na morzu północnym krąży flota od 12stu liniowych okrętow. W Ramsgate przeniesiono artyleryą polową na okręty; ma ona służyć na lądzie penwnemu mocarstwu przeciwko francuzom. Z

Portsmouth popłynęły woyska do Portugallii na 60 statkach przewozowych; jeszcze większa gotowie się w portach wyprawa; najęto statki kupieckie, a nawet i te które służyły do przewożenia węgla ziemnych—G. Wellesley donosi, że chciał się połączyć z G. Silveira, lecz tego nie mógł dokazać utraciwszy most pod Amarante. G. Beresford przeszedł przez Duro w górze, G. Wellesley w dole pod Oporto: pierwszy osadził miasto Amarante d. 13; G. Murrai z legionem hanowerskim postąpił do Valonga. D. 14 ruszyliśmy kilku kolumnami ku rzece Minho przeciwko zbierającemu się nieprzyjacielowi pod Braga: lecz on cofnął się do Montalegre i uprzedził nas do wąwozu Salamonde: d. 15 i 16 w oba te miejsca przybyliśmy. Nieprzyjaciel cofnął się do Orense: niepodobno było zatrzymać jego na tej drodze. Podług wiadomości z Lizbony G. Beresford d. 29 maja miał główną kwaterę w Koimbra. G. Romana miał zgromadzić korpus od 18 t. i walczyć szczęśliwie pod Ponte Nuovo. Pod Korunną i Ferrole pokazała się wielka flotta nasza przewozowa. G. Mahy osadził Lugo; G. Karro brat G. Romana znajduje się w Vigo. G. Cuesta ma się znajdować w okolicach Meridy.

Przyszły tu dzienniki o bitwie pod Eslingen i śmierci Szilla. Goniec austriacki przybył tu z ważnemi depeszami. Joachim Napoleon trzyma w Neapolu wszystkie woyska w gotowości do odparcia wszelkiej na brzegi wyprawy; nie posłał on żadnego regimentu do W. armii. W Tulonie spuszczone na wodę okręt Ulm od dział 74—G. Sebastiani przedarł się w góry Sierra Morena i 3 regimenta hiszpańskie wzięło w niewolę. Mar: Victor miał zupełnie pobić G. Cuesta—Francuzkie posiłki do osad wysłane szczęśliwie doszły. G. Ernouf osadził Gvadalupe działami i 7 t. murzynów ku obronie uzbroił—Odwieźliśmy do Rochfort wziętą załogę francuzką w Cayenne i Martynice przez kapitulacyą tych osad—Napoleon dowiedziawszy się że Amerykanom pozwalamy wolnie zawiać do portów Europejskich, zakazał wprowadzać z Hollandyi do Francyi towary osadowe.

WARSZAWA d. 25 czerwca. Monitor paryzki regularnie umieszcza wypadki tego xięstwa: przyznał on że X. Poniatowski pod Raszynem 3 razy odparł cesarskich i plac bitwy utrzymał; że potem zawarta została konwencya; że pod Górą d. 3 zabrał 2 t. ieńców i 2 chorągwie; pochwała potem wodza z czynności i sztuki wojennej; dalej donosi monitor że komendant twierdzy Hornowski odebrawszy wiadomość o zwycięstwach Napoleona w Bawaryi, chcąc o nich zawiadomić Warszawę, wyniosł transparent na powietrze, że obywatele mimo gwałtów cesarskich zbiegli się na brzeg wisły i czytali na transparencie wiadomości sercu ich miłe, że mimo przeszkód od Austryaków oświecili domy i całą noc wołali, niech żyje Napoleon: opisuje naresztę monitor ducha narodowego, który poruszył obywateli do powszechnej obrony, który armią podwoił i pospolite-ruszenie w pole wyprowadził: przywodzi także rozmowę posłańca warszawskiego z Generałem austriackim; officer warszawski niechciał mówić po niemiecku, chociaż umiał ten język, i powiedział że go nierozumie: Austriak rzekł, iż Niemcy bliższymi są iak Fran-

cya, nie, odpowiedział warszawianin, ona jest bliższą, bo serca zajmują.

X. Poniatowski ruszył woyska swoje z nad Sanu w dół Wisły; wyszedł z Pniowa i przez Zachow Dzierżkowce Urzędów, Belczyce Kurów stanął w Puławach. D. 24 straż przednia przeprawiła się na lewy brzeg wisły w tém miejscu, za nim cały korpus tę rzekę przechodzi. Tak więc połączyli się koło Gniewoszewa i Puław w Gallicyi GG. Dąbrowski, Sokolnicki, i X. Józef: wkrótce więc skupione woysko nasze iznacznie wzmocnione działać będzie w tej stronie przeciwko austriakom, którzy w Radomskim dawne stanowiska zajmują. Patrole cesarskie zabiegły przez Pilicę do Xięstwa, lecz żaden korpus znaczny nieuczynił poruszenia w tę stronę. GB. Amilkar Kosiński wyjechał z tej stolicy do obozu zostawiając rzędy wojskowe Półkownikowi Hornowskiemu komendantowi miasta. Jazda wojsk naszych doświadczyła, mianowicie w regimentach nowo uformowanych, niejakieś przeszkody od koni z ogniem nieoswojonych, które gromu dział i ognia strzelby spokojnie wytrzymywać nieprzyzwyczajły się.

Departament bydgoski, upośledzony w doniesieniach o ofiarach krajowych, dziś znalazł miejsce. Dostawił do Torunia dwie trzecie części konskrypcyonistów, którzy dziś znajdują się w dywizyi G. Dąbrowskiego. Strzelcy bydgoscy w liczbie 200 wiele pod Strzelnem dokazywali: 160 jazdy dobrze uformowanej przyłączyło się do półkownika Cedrowskiego; powiaty Wolecki i Kamiński posłały do Poznania kilkadziesiąt wybornych koni: półkownik Bardzki poprowadził 200 jeźdźców należących do G. Dąbrowskiego: organizator Lipiński prowadzi 400 dzielnej jazdy do Gallicyi: półkownik Przyszychowski odebrał od departamentu bydgoskiego sto kilkanaście koni od 40 do 50 dukatów wartości; do Torunia dostawiono park artyleryi, tak porządnym, iż lepszemu podług świadectwa G. Woyczyńskiego mieć niapodobna: departament bydgoski dał 4 t. ludzi do fortyfikacyi Torunia: własnym kosztem formuje artylerzystów i 1000 młodych żołnierzy dawniej służby pruskiej, ich ubrał własnym nakładem i do obozu G. Dąbrowskiego wysłał. Obywatele tego departamentu są przekonani że żaden więcej od nich dla oyczyzny nieuczynił.

Turcy rozrzuśzeni napadli na Kroacyą austriacką i szturmem dobyli twierdz Cettin i Dresnich. Bosniacy francuzom sprzyiają, i naganiają związki porty z Anglią. Sultan dla uspokojenia wydał firman że nie wojnie z Francją—Wyliczono iż Anglia od 1 maja 1808 przesłała do Hiszpanii i Portugallii 98 dział, 58 haubic, 220117 karabinów, 61391 szpad i pałaszów, 79 t. pik, 39 t. mundurów, 23,177,955 ładunków karabinowych, 15408 baryłek prochu oprócz wielu innych potrzeb.

Rozchodzić się zaczynają różne wieści, iak zwyczajnie bywa w czasie wojny; raz za iedną drugi za drugą stroną, podług skłonności i życzenia ciekawych: lecz cierpliwi naygruntowniej sze oświecenie czerpią w przyszłości, która dostatecznie wywiązuje przyczyny i skutki. Niedługo spadnie zasłona ukrywająca w tajemnicy czynności dwóch wojsk ogromnych austriackiego i francuzkiego.